હરિઃ ૐ

મોટા ચરણે

મોટા! તમારી પ્રતિમા અહીં જે,
સમક્ષ મારી વિલસી રહી છે;
તે ચિન્મયીનાં નયનાંબુજોમાં,
કારુણ્યગંગા છલકી રહી છે.

..૧

તે પ્રેરણામૂર્તિ રહું નિહાળી,
તે ચક્ષુમાં ચક્ષુ રહું પરોવી;
તે હૃત્સરોજે સ્પર્શી હું યાચું,
ના રાખજો મુજ પાત્ર કાચું.

..૨

તમે પ્રભો! પારસ, લોહ હું છું,
સુવર્ણ થાવા તમને અડું છું;
છું કોલસો, અગ્નિ તમે કૃપાળુ,
હું અગ્નિ થાવા તમને અડું છું.

..૩

તમે સખા! સાગર, સ્રોત હું છું,
સમુદ્ર થાવા તમને અડું છું;
સન્દીપ્ત છો જ્યોત, દિવેટ હું છું,
હું દીપ થાવા તમને અડું છું.

..૪

હું બદ્ધ છું, મુક્ત વિભો! તમે છો,
હું મુક્ત થાવા તમને નમું છું;
ડૂબું જળે, સિંધુ તમે તર્યા છો,
'તારો મને'- એ સ્તુતિ હું કરું છું.
..૫

દૈવી ગુણોનો કરીને વિકાસ,
મારા કરો અંતરમાં ઉજાસ;
અર્પો મને આંતરશક્તિ એવી,
જેથી તરું હું ભવસિંધુમાંથી.
..૬

આ પંખીની પાંખ અશક્ત તોયે,
નિઃસીમમાં સંચરવા મથે છે;
ઇચ્છે થવા વ્યોમ વિશે પ્રવાસ,
અનંત ભોમે કરવા નિવાસ.
..૭

તે પંખીની પાંખ ન જાય થાકી,
રૂંધાય તેની ગતિ ના કદાપિ;
એવું તમે જો બળ અર્પશો તો,
સંકલ્પ તેનો ફળશે અનેરો.
..૮

શ્રદ્ધારૂપી તેલ હૃદે પૂરીને,
દિવેટ મારા મનની કરીને;
પ્રજવાલીને દીપક પ્રેમનો હું,
નીરાજના આપ તણી કરું છું.
..૯

આ ભાવગંગાજળથી ભીંજાઇ,
સમક્ષ મારી પ્રગટો ત્વરાથી;
દિક્કાલનાં બંધન તોડી નાંખી,
આ વત્સને અંક ધરો કૃપાથી.
..૧૦

વાણી તણું શાશ્વત મૂળ જે છે,
વાણી વડે તે સ્તવી શું શકાશે?
પરંતુ જેથી પ્રગટી સ્વ-રૂપે,
તેને સ્મરી પાવન તે બને છે.
..૧૧

જે આપના અંતરમાં વિશેષે,
સ્ફુરી રહ્યું ભાસ્વર દીપરૂપે;
ચૈતન્યરૂપે સઘળે પ્રકાશે,
તે જ્યોતિને અંતર આ નમે છે.
..૧૨

જો બુદ્ધિથી જ્ઞાન થવા મથું છું,
તો હું વધારે ભ્રમમાં પડું છું.
આથી બધોયે વ્યવસાય છોડી,
પ્રભો ! તમારે શરણે જાઉં છું.
..૧૩

શાસ્ત્રો તણાં અધ્યયનો થકી જે,
ને જ્ઞાનચર્ચા કરવા થકીયે;
કદી નથી પ્રાપ્ત કરી શકાતું,
તે સંતની આશિષથી પમાતું.
..૧૪

તીર્થાટનો ભૂમિતલે કર્યાથી,
અનેક યજ્ઞો પણ આચર્યાથી;
જે સત્યનું દર્શન ના થવાનું,
તે સંતની આશિષથી પમાતું.
..૧૫

સંસારદાવાનળથી તપેલા,
વિષાદના પંક વિશે ફસેલા;
મોટા! તમે આ જનને ઉગારો,
લંબાવીને હાથ હવે તમારો.
..૧૬

વર્ષી રહી છે પ્રભુની કૃપા તો,
તે ઝીલવા પાત્ર મને બનાવો;
છે નાવડી સાગર મધ્ય મારી,
તેને તમે પાર કરો ત્વરાથી.
..૧૭

હૈયે સ્ફુરે ઉત્કટ ભાવનાનું,
દેખી તમોને અણુમાત્ર બિંદુ.
તો આપને અંતર વિશ્વબંધુ,
શો ઊમટે અદ્‌ભુત ભાવસિન્ધુ!
..૧૮

આ વાદ્યમાં સૂર અખંડ પૂરો,
ને દિવ્યરાગાવલિને જગાવો;
વાર્જિંત્ર મારા ઉરનું વગાડો,
ને વિશ્વસન્ગીત વિભો! સુણાવો.
..૧૯

આનંદનો સાગર નિત્ય રેલે,
જે આપના કોમલ અંતરંગે;
જ્યાં નાદનું કોકિલ નિત્ય ટૌકે,
ત્યાં જીવ આ શીઘ્ર નિવાસ ઝંખે.

..૨૦

જો આપનો સાથ મળી ગયો તો,
ઉજાગરો અંતરને પછી શો?
કલ્પદ્રુમે આશ્રય અર્પિયો જો,
સંકલ્પ તો કેમ થશે ન પૂરો?

..૨૧

જે જન્મજન્માંતરમાં કરેલાં,
આ જન્મમાંયે પણ આચરેલાં;
જાણ્યે અજાણ્યેય કરેલ કર્મો,
જ્ઞાનાગ્નિમાં તે સઘળાં પ્રજાળો.

..૨૨

મારા હૃદે છે તણખો જ્વલંતો,
જે વીજ શો નિત્ય રહે સ્ફુરંતો;
તેને મહાજ્યોતિ બનાવી નાથ!
ઘનાંધકારે કરજો પ્રકાશ.

..૨૩

મા નર્મદાએ તવદેહ ઝીલી,
સંસારને ભેટ અપૂર્વ દીધી;
મોટા! તમે જીવનસિદ્ધિ પામ્યા,
ને ખીલવ્યાં જીવન કૈં જનોના.

..૨૪

અપૂર્ણતા આ 'જન'ની અનંત,
જાણો તમે તો પણ હે સમર્થ!
કારુણ્યભાવે નીરખી કૃપાળુ!
આ ખીલવો જીવનપુષ્પ મારું.
..૨૫

હો શુક્લમાર્ગે ગતિ નિત્ય મારી,
તમિસ્રપંથે નવ હો કદાપિ;
આ માર્ગમાં જે પ્રતિકૂળતાઓ,
તેને કૃપાથી પ્રભુ હે! નિવારો.
..૨૬

આ પ્રાર્થના અંતરથી સ્ફુરી છે,
ઊન્ડાણથી આ સરિતા સરી છે.
તે આપનાં બે ચરણાંબુજોને,
પખાળતી ધન્ય બની રહી છે.
..૨૭

–પ્રો. એ. જી. ભટ્ટ